

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA WE WROCŁAWIU

LWR.410.12.2.2024

**Pan
Wojciech Piskozub
Burmistrz
Gminy Milicz**

Urząd Miejski w Miliczu
ul. Trzebnicka 2
56-300 Milicz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/034 – Program aktywizacyjny dla cudzoziemców „Razem Możemy Więcej”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Miliczu ¹ , ul. Trzebnicka 2, 56-300 Milicz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Piskozub, Burmistrz Gminy Milicz ² , od 7 maja 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Piotr Lech, Burmistrz Gminy Milicz, od 5 grudnia 2014 r. do 6 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty. 2. Przestrzegania zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/127/2024 z 3 września 2024 r. 2. Marta Okrasa, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/88/2024 z 6 czerwca 2024 r. (akta kontroli: tom I, str. 1-3; tom II, str. 343)

¹ Dalej: Urząd lub Realizator.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby kontroli zakres rzeczowy dotowanego zadania w ramach Programu aktywizacyjnego dla cudzoziemców „Razem Możemy Więcej”⁵ wykonano terminowo i co do zasady zgodnie z założeniami określonymi w złożonej ofercie i zawartej w tej sprawie umowie, przy niepełnym uzyskaniu zakładanych rezultatów, co wynikało z przyczyn niezależnych od Urzędu. Mimo mniejszej niż planowano liczby osób korzystających ze wsparcia nie podjęto działań w celu zmiany treści umowy w formie aneksu odnośnie do liczby cudzoziemców objętych zadaniem.

Zaplanowane działania zostały wykonane (z niewielkimi modyfikacjami dotyczącymi zatrudnienia i harmonogramu zajęć na kursie języka polskiego dla dorosłych, których dokonano z przyczyn obiektywnych). Zakres rzeczowy dotowanego zadania był zgodny z danymi zawartymi w ofercie (zaktualizowanej), umowie i raportach z wykonania zadania (z jednym wyjątkiem dotyczącym błędnie podanej liczby osób biorących udział w kursie języka polskiego dla dorosłych).

Urząd przestrzegał zasad wykorzystania środków przeznaczonych na realizację zadania i terminowo je rozliczył. Koszty podane w raportach z wykonania zadania wynikały z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca opisu dowodów księgowych miała charakter formalny i nie wpłynęła na rozliczenie Projektu. Prawidłowo wywiązano się z obowiązków informacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty

1.1. Wykonanie zleconych zadań

Opis stanu faktycznego

1.1.1. W ofercie przesłanej drogą elektroniczną terminowo, tj. 21 marca 2022 r., Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej⁷, zawarto realizację zadania pod nazwą „Wsparcie cudzoziemców w Gminie Milicz”⁸. Oferta zawierała wszystkie elementy oraz załączniki wymagane Regulaminem Konkursu Ofert „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023”⁹ i Programem. Termin realizacji zadania określono na okres: od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., a koszty ogółem na kwotę 524,8 tys. zł¹⁰. Zakres zadania w ramach Priorytetu II¹¹ obejmował integrację i aktywność społeczną cudzoziemców legalnie przebywających w Polsce, która miała odbywać się przez rozwój indywidualny oraz wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Program.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: MRiPS.

⁸ Dalek również: Projekt.

⁹ Dalej: Konkurs RMW.

¹⁰ W tym na 2022 r. zaplanowano kwotę 261,9 tys. zł, a na 2023 r. kwotę 262,9 tys. zł.

¹¹ Priorytet II Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2025: integracja i aktywność społeczna, zadanie: integracja w społeczeństwie poprzez rozwój indywidualny oraz wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia społecznego cudzoziemców.

społecznego cudzoziemców poprzez szereg działań w sferze społecznej, kulturalnej, psychologicznej oraz edukacji dzieci i młodzieży¹².

(akta kontroli: tom I, str. 5-57)

1.1.2. W wyniku rozstrzygnięcia Konkursu RMW Gminie Milicz została przyznana mniejsza kwota dofinansowania wynosząca 426,9 tys. zł (w tym koszty administracyjne 36,0 tys. zł)¹³, w związku z czym 6 czerwca 2022 r. drogą elektroniczną przesłano zaktualizowany kosztorys dostosowany do tej kwoty. Zmniejszeniu środków towarzyszyła zmiana zakresu rzeczowego zadania.

Umowa nr DRP-X/166/PK/2022 z MRiPS została zawarta 22 sierpnia 2022 r.¹⁴. Zgodnie z jej warunkami koszty zleconego zadania określono na 426,9 tys. zł¹⁵. Realizator zobowiązał się objąć zadaniem liczbę cudzoziemców nie mniejszą niż 300¹⁶. W związku z aktualizacją oferty, będącej wynikiem przyznania dofinansowania w mniejszej kwocie od wnioskowanej, Urząd dokonał zmian w planie i harmonogramie działań oraz w kosztorysie – kalkulacji przewidzianych kosztów¹⁷. W związku z mniejszą niż pierwotnie zakładano przyznaną kwotą dofinansowania zaktualizowany kosztorys stanowiący załącznik do Umowy obejmował koszty wsparcia dla 200 cudzoziemców. Na etapie uzgadniania umowy Urząd otrzymał z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej informację¹⁸, z której wynikało, że prawnicy wymagają jako załącznika do umowy pierwotnej oferty, stąd też liczba osób objętych wsparciem jest wpisana według tego, co Urząd pierwotnie deklarował, a w przypadku wykazywania jakichś odstępstw od pierwotnej liczby uczestników podejście do tego będzie „elastyczne”. Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy¹⁹, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej nie wyraziło zgody na zmniejszenie podanej w Umowie liczby cudzoziemców, czego potwierdzeniem jest wyżej wymieniony e-mail.

Realizator otrzymał kwotę dofinansowania wynikającą ze zaktualizowanego kosztorysu.

Podczas wykonania Umowy dwukrotnie doszło do zmian kosztorysów/harmonogramów (które nie spowodowały zmian kwot finansowania ani nie naruszały okresu realizacji Projektu), o których informowano²⁰ Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, w sposób wynikający z regulaminu Konkursu RMW. Ponadto na etapie realizacji Projektu nie zgłoszono zmiany wymagającej zawarcia

¹² Zakres rzeczowy zadania (zaplanowane w ofercie działania) to: [1] Wsparcie dzieci i młodzieży – zajęcia dodatkowe, nauka języka polskiego dla dzieci, [2] Wsparcie dzieci i młodzieży – indywidualna pomoc psychologa dla dzieci, [3] Wsparcie dzieci i młodzieży – asystentura w trakcie zajęć szkolnych, [4] Wsparcie dzieci i młodzieży – wydanie informatora dla dzieci ukraińskich, [5] Wsparcie dzieci i młodzieży – wydanie gazetki szkolnej w języku ukraińskim, [6] Wsparcie dzieci i młodzieży – półkolonie integracyjne, [7] Wsparcie dzieci i młodzieży – udział dzieci w wydarzeniach, [8] Wsparcie dzieci i młodzieży – integracyjny klub dziecięcy, [9] Miłkie Centrum Wsparcia (kurs języka polskiego, spotkania integracyjne, warsztaty).

¹³ Drogą elektroniczną otrzymano wzór umowy.

¹⁴ Dalej: Umowa.

¹⁵ Koszty planowane na 2022 r. wyniosły 151,3 tys. zł, a na 2023 r. – 275,6 tys. zł.

¹⁶ O czym stanowił § 2 ust. 7 Umowy.

¹⁷ Aktualizując ofertę, Urząd sygnalizował zmniejszającą się liczbę cudzoziemców na terenie gminy. Wsparciem miało zostać objętych 200 cudzoziemców, adekwatnie zmniejszono liczbę osób dorosłych objętych wsparciem, zrezygnowano z dodatkowych zajęć języka polskiego dla dzieci i młodzieży, zmniejszono liczbę godzin wsparcia psychologa ze 100 do 60, kurs języka polskiego dla dorosłych z sześciu edycji zmniejszono na trzy edycje, warsztaty integracyjne z 24 do 20, koszty administracyjne pomniejszono proporcjonalnie do kosztów zadań merytorycznych.

¹⁸ E-mail z 25 lipca 2022 r. podpisany przez Głównego Specjalistę (Samodzielne Stanowisko do spraw Skarg i Wniosków w Departamencie Rynku Pracy).

¹⁹ Osoba zatrudniona w Urzędzie, w trakcie realizacji Projektu pełniącą funkcję Koordynatora, zajmująca się m.in.: naborem pracowników do Projektu, prowadzeniem i kompletowaniem dokumentacji, regulaminem uczestnictwa i związanymi z nim formularzami rekrutacyjnymi, ustalaniem grafiku pracy psychologa, kontaktem z asystentem, opisywaniem faktur, rozliczaniem Projektu i opracowaniem raportów z wykonania zadania.

²⁰ Daty dokonania zmian to 1 lipca 2023 r. oraz 30 listopada 2023 r.

aneksu do umowy dotyczącej zmniejszonej liczby cudzoziemców, którzy powinni zostać objęci zadaniem, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W wyniku realizacji Projektu wydatkowano 355,4 tys. zł²¹, tj. 83,25% w stosunku do kosztorysu będącego załącznikiem do Umowy. Powodem niewykorzystania pełnej kwoty dofinansowania było późniejsze rozpoczęcie realizacji Projektu i związane z tym mniejsze koszty w kwocie 69,0 tys. zł za 2022 r. dotyczące wynagrodzeń, funkcjonowania klubiku dziecięcego, udziału dzieci w wydarzeniach, warsztatów integracyjnych oraz w kwocie 2,5 tys. zł za 2023 r. dotyczące mniejszych niż planowano wydatków na wynagrodzenie asystenta integracyjnego oraz organizację cyklicznych warsztatów integracyjnych.

Z analizy kosztów poszczególnych działań wynikało, że były one dostosowane do zmian zachodzących w trakcie realizacji Projektu i na bieżąco korygowane. W stosunku do pierwotnie planowanej kwoty wydatków ogółem 524,8 tys. zł (oferta) Urząd wykorzystał 355,4 tys. zł stanowiące 67,7% prognozowanych wstępnie kosztów Projektu, przy czym liczba osób, którym faktycznie udzielono pomocy (149) stanowiła 49,7% liczby osób, którzy powinni zostać objęci zadaniem (300). W tej sprawie NIK uwzględniała wyjaśnienia Inspektora ds. pozyskiwania funduszy powołującego się na specyfikę realizowanych przez Urząd działań w ramach Projektu, których koszty nie były proporcjonalne do liczby uczestników, co dotyczyło np. wynagrodzenia nauczyciela języka polskiego, psychologa czy działalności klubiku dziecięcego, dostosowywano je do przebiegu działań, w związku z czym następowały zwroty środków w poszczególnych latach.

(akta kontroli: tom I, str. 5-57, 91-117, 215-225; tom II, str. 346-348)

1.1.3. Urząd nie przeprowadził odrębnej analizy potrzeb przyszłych uczestników Projektu. Burmistrz wyjaśnił, że Gmina Milicz utworzyła w Świetlicy Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Miliczu punkt rejestracji w bazie uchodźców z Ukrainy na początku wybuchu wojny. W bazie tej zarejestrowano około 850 osób, po czym zakupiono 150 łóżek jednoosobowych, które zostały przekazane do szkół, w których utworzono miejsca tymczasowego pobytu dla uchodźców. Jednak liczba miejsc w salach sportowych szkół i internacie była niewystarczająca, więc uchodźcy lokowani byli również w trzech świetlicach miejskich. Na tej podstawie oceniona została liczba osób potrzebujących wsparcia oraz rodzaj wsparcia, jakim powinni zostać objęci uchodźcy. Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, zgłaszana do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej liczba cudzoziemców wymagających wsparcia została oszacowana na podstawie list osób, które rejestrowały się w świetlicy oraz na podstawie zapotrzebowania na łóżka, natomiast liczba 200 (wykazana w aktualizacji oferty) była przyjęta bardzo orientacyjnie.

Określony w ofercie i Umowie zakres rzeczowy zadań obejmował wsparcie dzieci i młodzieży (pomoc psychologa oraz asystenta w trakcie zajęć szkolnych, wydanie gazetki szkolnej i informatora w języku ukraińskim, organizację półkolonii integracyjnych, udział dzieci w wydarzeniach typu wyjazd na basen, do kina, utworzenie integracyjnego klubu dziecięcego) oraz działalność w Milickim Centrum Wsparcia (zatrudnienie asystenta integracyjnego, zorganizowanie kursu języka polskiego dla dorosłych). Wskaźniki pomiaru osiągniętych rezultatów zostały określone w sposób adekwatny do zakładanego celu.

(akta kontroli: tom I, str. 120-148)

²¹ W tym: w 2022 r. kwotę 82,2 tys. zł, a w 2023 r. kwotę 273,2 tys. zł.

1.1.4. Urząd posiadał doświadczenie w realizacji podobnych do zleconego zadania. Był wykonawcą Projektu „Aktywna integracja – kompleksowy program wsparcia rodzin z gminy Milicz” w latach 2017-2019 na kwotę ogółem 473,4 tys. zł, finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2021.

Przedmiot i zakres Umowy i realizowanego Projektu należał do zadań ustawowych Gminy Milicz²².

(akta kontroli: tom I, str. 42-65, 292-295)

1.1.5. W ramach Projektu założono, że wsparciem zostanie objętych 300 cudzoziemców, co wynikało ze złożonej oferty i zawartej Umowy. Ostatecznie w Projekcie udział wzięło 149 osób, w tym 71 dzieci, wszyscy narodowości ukraińskiej. Liczbę uczestników, ich płeć, narodowość oraz wiek można było jednoznacznie potwierdzić na podstawie złożonych formularzy zgłoszeniowych, ankiet, list obecności na poszczególnych wydarzeniach oraz sprawozdań asystenta i psychologa. W Projekcie wzięły udział tylko osoby narodowości ukraińskiej (100%), w większości kobiety (91%), w tym 47,6% w wieku do lat 18, pozostałe 52,4% to były osoby dorosłe²³.

W celu rekrutacji uczestników Projektu opracowano Regulamin uczestnictwa w Projekcie pn. „Wsparcie cudzoziemców w Gminie Milicz” wraz z załącznikiem, który stanowił formularz zgłoszeniowy do Projektu. Ponadto uczestnictwo dzieci w klubiku dziecięcym wymagało złożenia przez rodzica/opiekuna prawnego, opracowanego w Urzędzie wniosku o przyjęcie dziecka do klubiku. Warunkiem uczestnictwa w poszczególnych działaniach Projektu zgodnie z ww. regulaminem było spełnienie przez osoby aplikujące łącznie następujących kryteriów:

- legalny pobyt na terenie Polski, przy czym przyjazd nastąpił nie wcześniej niż 24 lutego 2022 r. i wynikał z konieczności opuszczenia Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa,
- deklarowany zamiar pozostania na terytorium RP.

Rekrutacja uczestników miała charakter ciągły.

Badanie wszystkich złożonych w trakcie realizacji Projektu 149 formularzy rekrutacyjnych potwierdziło przestrzeganie przez Urząd przyjętych zasad naboru (wszyscy wnioskodawcy spełniali wymagane kryteria).

Burmistrz wyjaśnił, że na początku realizacji Projektu, tj. w listopadzie 2022 r., odbyło się spotkanie organizacyjne z uchodźcami. Informacja o spotkaniu została zamieszczona w lokalnej prasie²⁴. Uczestniczył w nim m.in. asystent integracyjny koordynujący pracą Milickiego Centrum Wsparcia, pełniący funkcję tłumacza polsko-ukraińskiego. Akcje promocyjne Projektu odbywały się również za pośrednictwem strony internetowej Gminy Milicz, na której umieszczono ogłoszenie o Projekcie oraz dokumenty związane z naborem uczestników. We wszystkich gminach powiatu milickiego rozpowszechniano informację o Projekcie w postaci plakatu informacyjnego umieszczonego na słupach ogłoszeniowych, tablicach informacyjnych oraz w instytucjach, do których uchodźcy zwracali się o pomoc, tj. w Urzędzie, Powiatowym Urzędzie Pracy w Miliczu, Polskim Czerwonym Krzyżu, szkołach, świetlicach wiejskich, Powiatowym Centrum Edukacyjnym i Psychologiczno-Pedagogicznym w Miliczu oraz świetlicy środowiskowej. Informacje

²² Art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.).

²³ W następujących proporcjach odnoszących się do przedziałów wiekowych: 18,8% stanowiły osoby w wieku od 30 do 39 lat, 15,4% stanowiły osoby w wieku od 40 do 49 lat, 7,4% stanowiły osoby w wieku od 19 do 29 lat, 6,2% stanowiły osoby w wieku od 60 do 69 lat, 3,3% stanowiły osoby w wieku od 50 do 59 lat oraz 1,3% stanowiły osoby w wieku od 70 do 72 lat.

²⁴ Gazeta „Głos Milicza” z 16 listopada 2022 r., nr 46 (1351) – ogłoszenie przetłumaczone na język ukraiński.

o Programie zamieszczano na portalach społecznościowych Gminy Milicz oraz, jak wyjaśnił Burmistrz, na profilu Społecznego Komitetu Pomocy Ukrainie, który stworzyła grupa mieszkańców zaangażowanych w pomoc osobom uciekającym przed wojną w Ukrainie.

Każdy cudzoziemiec, który poprzez złożenie formularza wyraził chęć uczestnictwa w Projekcie (i spełnienie wymaganych kryteriów), uczestniczył w działaniach organizowanych w ramach realizacji Projektu.

Urząd nie uwzględnił wpływu rotacji uczestników na przewidywane efekty realizacji projektu, zgłosił natomiast MRiPS fakt zmniejszania się liczby cudzoziemców na terenie gminy aktualizując ofertę przed podpisaniem Umowy. Również w przesłanym elektronicznie w styczniu 2023 r. raporcie częściowym z wykonania zadania dotyczącym 2022 r. zasygnalizowano, że liczba cudzoziemców na terenie gminy Milicz i powiatu milickiego systematycznie się zmniejsza, w związku z czym pojawia się problem ze zrekrutowaniem założonej we wniosku liczby osób. Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, wiedzę na temat zmniejszającej się liczby cudzoziemców Urząd czerpał z telefonicznych kontaktów z punktem rejestracji cudzoziemców, takie informacje przekazywali również sami cudzoziemcy, nauczyciel języka polskiego oraz asystent integracyjny.

Z prowadzonej przez Urząd ewidencji wynikało, że nie nastąpiła rotacja uczestników w trakcie realizacji Projektu.

Urząd posiadał wystarczające zasoby kadrowe do realizacji zadania. Bezpośredni udział w Projekcie wzięło trzech następujących pracowników: [1] koordynator projektu, [2] pracownik ds. merytorycznych i organizacyjnych oraz [3] pracownik ds. obsługi księgowej związanej z wykonywaniem zadań w ramach Projektu. Za wykonywanie dodatkowych czynności polegających na obsłudze Projektu, poniesiono łączny koszt wynagrodzeń (dodatków specjalnych) ww. pracowników w wysokości 25,7 tys. zł²⁵. Osoby te miały doświadczenie w realizacji projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych oraz polegających na działaniach aktywizujących i wspierających w postaci kursów, porad i zwiększaniu szans na zatrudnienie. Podczas realizacji Projektu ogłoszono nabory na:

- asystenta integracyjnego koordynującego pracę Milickiego Centrum Wsparcia;
- psychologa dla dzieci – w celu indywidualnej pomocy dla dzieci (psycholog z niezbędnymi kwalifikacjami);
- asystenta w trakcie zajęć szkolnych – w celu wsparcia dzieci rozpoczynających naukę w szkołach podstawowych;
- wykładowcę na kurs języka polskiego dla osób dorosłych.

Ogłoszenie o naborach opublikowano na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu 26 października 2022 r.²⁶.

W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęły dwie oferty na stanowisko asystenta integracyjnego, który miał koordynować pracę Milickiego Centrum Wsparcia. Wybrano i zatrudniono osobę narodowości ukraińskiej, mieszkającą w Polsce od kilkunastu lat. Wynagrodzenie asystenta ustalono w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dniu podpisania umowy. Poniesione z tego tytułu koszty wyniosły ogółem 43,9 tys. zł²⁷.

²⁵ W tym: w 2022 r. koszty wyniosły 3,9 tys. zł, a w 2023 r. poniesiono je w wysokości 21,8 tys. zł. Składały się na nie: wynagrodzenie koordynatora projektu wynoszące w 2022 r. – 1,3 tys. zł, w 2023 r. – 9,0 tys. zł; wynagrodzenie pracownika ds. merytorycznych i organizacyjnych w 2022 r. – 1,4 tys. zł, w 2023 r. – 5,6 tys. zł; wynagrodzenie obsługi księgowej projektu w 2022 r. – 1,2 tys. zł, w 2023 r. – 7,2 tys. zł.

²⁶ Pod adresem: Ogłoszenia o naborze kandydatów na wolne stanowiska urzędnicze | Urząd Miejski w Miliczu (dostęp: 1 lipca 2024 r.).

²⁷ W tym: w 2022 r. – 7,2 tys. zł, w 2023 r. – 36,7 tys. zł.

Jedna osoba złożyła ofertę nie określając na jakie stanowisko aplikuje, posiadała wykształcenie psychologiczne i była narodowości ukraińskiej. Urząd zdecydował się na zatrudnienie jednej osoby w ramach realizacji zadań psychologa i asystenta w trakcie zajęć szkolnych, która miała pracować w trzech szkołach na terenie Milicza. W wyniku jej zatrudnienia poniesiono łączne koszty w wysokości 31,4 tys. zł²⁸. Wynagrodzenie tej osoby ustalono w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Jedna oferta wpłynęła na stanowisko wykładowcy na kursie języka polskiego dla dorosłych. Na umowę zlecenie zatrudniono emerytowanego nauczyciela języka angielskiego, biegle posługującego się językiem rosyjskim, łączny koszt tego zlecenia wyniósł 20,6 tys. zł²⁹, a w ramach jego realizacji odbyło się 159³⁰ lekcji języka polskiego. Stawka za godzinę wyniosła 129,80 zł. Jak wyjaśnił Burmistrz, ustalono ją w oparciu o średnie stawki godzinowe dla lektorów języka obcego za indywidualną lekcję, oscylujące w granicach 60-100 zł brutto. Kalkulując stawkę uwzględniono również dodatkowy czas i wysiłek związany z przygotowaniem materiałów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z Ukrainy oraz różnorodny poziom znajomości języka polskiego w grupie.

(akta kontroli: tom I, str. 120-148, 367-414; tom II, str. 346-348)

Informacje zawarte w raportach z wykonania zadania (częściowym i końcowym) były co do zasady zgodne ze stanem faktycznym (z wyjątkiem błędnie podanej liczby uczestników kursu języka polskiego dla dorosłych podanej w raporcie końcowym), co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 58-90)

W realizację Projektu były zaangażowane następujące podmioty zewnętrzne (niewykazane w ofercie):

- wykonawca usługi przeprowadzenia cyklicznych warsztatów integracyjnych, który został wyłoniony na podstawie telefonicznie zebranych ofert trzech podmiotów³¹, koszty tej usługi to 5,3 tys. zł;
- na podstawie porozumienia zawartego 10 listopada 2022 r. pomiędzy Gminą Milicz a Szkołą Podstawową nr 2 w Miliczu, powierzono jej założenie i prowadzenie oddziału przedszkolnego, tj. klubiku dziecięcego, na potrzeby realizacji Projektu³². Była to jedyna placówka spełniająca wymogi sanitarne i formalne, posiadająca odpowiednie pomieszczenia, kadre oraz dostęp do stołówki szkolnej. Miesięczny koszt funkcjonowania oddziału przedszkolnego wyniósł 11,0 tys. zł³³, środki przekazywano na podstawie noty księgowej wystawianej przez szkołę raz w miesiącu. Łączny koszt funkcjonowania klubiku

²⁸ W tym: w 2022 r. – 4,5 tys. zł, w 2023 r. – 26,9 tys. zł.

²⁹ W tym: w 2022 r. – 1,4 tys. zł, w 2023 r. – 19,2 tys. zł.

³⁰ Było to 11 godzin w 2022 r. i 148 godzin w 2023 r.

³¹ Notatka służbowa z 25 listopada 2022 r. o sygnaturze IFE.041.3.2022.

³² Dla minimum 20 dzieci w wieku 3-6 lat, zapewnienia pomieszczenia o powierzchni użytkowej niezbędnej do prowadzenia zajęć edukacyjnych wynikających z wytycznych, zapewnienia właściwych warunków kształcenia, wychowania i opieki, zapewnienia kadry nauczycielskiej, obsługi administracyjnej i organizacyjnej oddziału, wyposażenia oddziału w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programu nauczania (z wyłączeniem wyposażenia zakupionego przez Gminę Milicz ze środków projektu), zapewnienie wyżywienia dla podopiecznych, śniadania, obiadu oraz podwieczorku, pokrycia wszelkich kosztów bieżących związanych z założeniem i prowadzeniem oddziału.

³³ Na miesięczny koszt funkcjonowania oddziału składały się: koszty zatrudnienia kadry do zapewnienia opieki nad dziećmi, koszty wyżywienia dla podopiecznych, zapewnienie pomieszczenia, w tym koszty ogrzewania, energii, artykułów higienicznych.

wyniósł 154,0 tys. zł³⁴. W 2022 r. zapłacono również 23,8 tys. zł za przygotowanie i wyposażenie klubiku³⁵;

- wykonawca opracowania i wydruku informatorów w języku ukraińskim oraz opracowania i wydruku gazetki szkolnej, którego Urząd wyłonił na podstawie wstępnego rozeznania rynku w formie telefonicznej³⁶ spośród trzech wykonawców, z czego dwóch wykonawców wyraziło zainteresowanie realizacją zamówienia. Łączny koszt zamówienia 9,4 tys. zł;
- trzy podmioty realizujące usługi transportowe, w każdym przypadku ich zlecenie poprzedzono zapytaniem cenowym wysyłanym e-mailowo do minimum dwóch wykonawców, poniesione z tego tytułu koszty wyniosły ogółem 10,3 tys. zł³⁷.

(akta kontroli: tom I, str. 426-427, 634-689; tom II, str. 8-14)

1.1.6. W stanowiącej załącznik do Umowy zaktualizowanej ofercie założono osiągnięcie następujących rezultatów: [1] liczba uczestników projektu, dla których realizacja projektu wpłynęła na poprawę życia – 200 osób, [2] liczba dzieci, które poprzez wsparcie asystenta poprawiły sytuację życiową/szkolną, zintegrowały się z otoczeniem poprzez uczestnictwo w zajęciach szkolnych – 70, [3] liczba dorosłych, którzy poznali podstawy języka polskiego i poprawiły swoją sytuację życiową – 70, [4] liczba dzieci, u których poprzez zajęcia z psychologiem nastąpiła poprawa zdrowia psychicznego – 50, [5] liczba spotkań integracyjnych, które wpłynęły na poprawę sytuacji społeczno-kulturalnej uczestników – 20, [6] liczba osób dorosłych (rodzin), które poprzez wsparcie z postaci opieki nad dziećmi (półkolonie, klubik dziecięcy, wydarzenia) poprawiły sytuację życiową - 40.

(akta kontroli, tom I, str. 42-57)

W sposób wiarygodny udokumentowano realizację poszczególnych działań. Realizator posiadał wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową Projektu, listy uczestników poszczególnych działań, umowę wraz z załącznikami, umowy zawarte ze zleceniobiorcami działań projektowych, sprawozdania zleceniobiorców, protokoły zdawczo-odbiorcze, ankiety zadowolenia uczestników, dokumentację zdjęciową.

Działania wynikające z Umowy zostały zrealizowane, jednak nie wszystkie w zaplanowanym wymiarze: m.in. zaplanowano zatrudnienie psychologa oraz asystenta w trakcie zajęć szkolnych. W wyniku braku zainteresowania stanowiskiem asystenta w trakcie zajęć szkolnych zdecydowano o połączeniu obu tych funkcji i zatrudnieniu asystenta z wykształceniem wyższym psychologicznym. Rozwiązanie takie nie miało wpływu na realizację zadania. Zgodnie z Umową, zaplanowano zatrudnienie dwóch osób na ½ etatu na stanowiska asystenta integracyjnego koordynującego pracę Milickiego Centrum Wsparcia, natomiast w ramach tego działania zatrudniono jedną osobę na pełen etat w 2022 r. i 6/8 etatu w 2023 r. Zmiana ta nie miała wpływu na realizację działania. Zmieniono również harmonogram³⁸ lekcji języka polskiego, także bez wpływu na realizację działania.

(akta kontroli: tom I, str. 149-150, 296-299, 343-360)

³⁴ W tym: w 2022 r. – 22,0 tys. zł, a w 2023 r. – 132,0 tys. zł.

³⁵ Największy koszt przygotowania i wyposażenia klubiku to: [1] dostawa mebli – Urząd dokonał rozeznania cenowego wśród firm oferujących dostawę mebli dla oddziału przedszkolnego. Wybrana firma była konkurencyjna cenowo oraz jako jedyna posiadała wymagane atesty i certyfikaty na materiał i konstrukcję mebli (koszt: 6,6 tys. zł) i [2] sprzętu elektronicznego – Urząd dokonał rozeznania cenowego ofert i cenników internetowych (koszt: 7,1 tys. zł).

³⁶ Dwie notatki służbowe z 18 listopada 2022 r.

³⁷ Usługę transportu świadczyło trzech wykonawców, poniesione z tego tytułu wydatki przez Urząd wyniosły odpowiednio: [1] 2,1 tys. zł, [2] 4,0 tys. zł, [3] 4,2 tys. zł.

³⁸ Pierwotnie zaplanowano sześć godzin tygodniowo przez osiem tygodni, czyli 48 godzin zajęć, trzy edycje (razem: 144 godzin zajęć). W 2022 r. zajęcia odbyły się tylko w grudniu: trzy tygodnie, 2 x w tygodniu, łącznie 11 godzin. W 2023 r. łącznie odbyło się 148 godzin lekcji (74 spotkania po dwie godziny).

1.2. Osiągnięte efekty i metody ich pomiaru

1.2.1. W ofercie (po aktualizacji) założono, że osiągnięte zostaną następujące rezultaty:

- liczba uczestników Projektu, dla których realizacja Projektu wpłynie na poprawę życia, wyniesie 200 osób.

Realizator w raporcie częściowym za 2022 r. sygnalizował, że liczba cudzoziemców na terenie Gminy Milicz zmniejsza się i w związku z tym, liczba wskazana w ofercie ulegnie zmniejszeniu. Ostatecznie wsparciem objęto 149 osób. Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, kosztorys dotyczył działań planowanych dla 200 osób, a do Projektu zgłosiło się 149 osób. Urząd nie miał wpływu na zmniejszającą się liczbę cudzoziemców przebywających na terenie gminy, a asystent integracyjny udzielał wsparcia cudzoziemcom często również telefonicznie, przez co istnieje możliwość, że nie wszystkie osoby korzystające z pomocy zostały zarejestrowane;

- liczba dzieci, które poprzez wsparcie asystenta poprawią swoją sytuację życiową/szkolną, zintegrują się z otoczeniem – 70 osób.

Faktycznie osiągnięty poziom wyniósł 71 dzieci objętych wsparciem;

- liczba dorosłych, którzy poznają podstawy języka polskiego i poprawią swoją sytuację życiową – 70 osób.

Faktycznie osiągnięty poziom wyniósł 57 osób (na podstawie list obecności). Wskazana w raporcie końcowym liczba 57 była błędna, gdyż faktycznie udział w kursie wzięło 59 osób, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, powodem mniejszej niż planowano liczby osób biorących udział w lekcjach języka polskiego było zatrudnienie cudzoziemców w godzinach popołudniowych, w których lekcje się odbywały (ustalonych przez większość kursantów) oraz ich wyjazdy w trakcie realizacji projektu do większych miast;

- liczba dzieci, u których poprzez zajęcia z psychologiem nastąpi poprawa zdrowia psychicznego – 50. Faktycznie osiągnięty poziom wyniósł 36 osób.

Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, powodem nieosiągnięcia powyższego wskaźnika było oszacowanie potrzeb na podstawie informacji ze szkół o liczbie przebywających w niej dzieci cudzoziemców, z których – na etapie realizacji projektu – nie wszystkie wymagały pomocy psychologicznej, przy czym tym korzystającym nie ograniczano liczby porad;

- liczba spotkań integracyjnych, które wpłyną na poprawę sytuacji społeczno-kulturalnej uczestników – 20.

Faktycznie zorganizowano 18 spotkań (sześć wycieczek, dziewięć warsztatów integracyjnych, trzy spotkania związane ze świętami).

Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, na mniejszą niż zakładano liczbę zrealizowanych spotkań wpłynęły kwestie organizacyjne, w pierwszym roku realizacji projektu dopiero tworzyła się grupa uczestników, a w drugim roku zdecydowały o tym koszty spotkań, na które przychodziło wiele osób, w tym tych, które wcześniej nie zgłosiły swego uczestnictwa w tej formie zajęć;

- liczba osób dorosłych (rodzin) wspieranych poprzez opiekę nad dziećmi (półkolonie, klubik dziecięcy, wydarzenia), które poprawią sytuację życiową – 40. Faktycznie tego rodzaju wsparcia udzielono 78 osobom.

(akta kontroli: tom I, str. 42-57, 77-90)

Docelowym rezultatem zadania była integracja cudzoziemców w społeczeństwie polskim i lokalnej społeczności powiatu milickiego. Ze złożonej oferty wynikało, że cudzoziemcy mieli osiągnąć zadowalający ich poziom zorientowania w systemie instytucjonalno-prawnym i otaczającej ich rzeczywistości społeczno-kulturalnej. Burmistrz wyjaśnił, że osiągnięcie powyższych rezultatów zostało pozytywnie ocenione na podstawie obserwacji, opinii uczestników Projektu oraz przeprowadzonych anonimowych ankiet, a także w oparciu o opinie osób zaangażowanych w realizację poszczególnych zadań.

(akta kontroli: tom I, str. 42-57; tom II, str. 66-67)

1.2.2. W złożonej ofercie i następnie raporcie końcowym z wykonania zadania liczbowo została określona skala zaplanowanych i zrealizowanych działań w ramach dotowanego zadania. Przyjęte mierniki zostały osiągnięte, a koszty z nimi związane wynikały z kosztorysu stanowiącego załącznik do oferty oraz rozliczenia wydatków wykazanego w raportach z wykonania zadania.

Oceny postępów w nauce języka polskiego dokonała osoba prowadząca zajęcia na podstawie obserwacji na zajęciach oraz testów on-line A1 i on-line A2³⁹.

Na podstawie ankiet, które wypełniały osoby biorące udział w poszczególnych zadaniach, można stwierdzić, że były zadowolone z udziału.

Pomiar wskaźnika następował na podstawie sprawozdań asystenta, ankiet po spotkaniach i warsztatach.

(akta kontroli: tom I, str. 42-57; tom II, str. 7, 70-175)

1.2.3. Oczekiwania uczestników były mierzone przez Urząd w trakcie realizacji Projektu za pomocą ankiet, z których wynikało, że ich oczekiwania zostały spełnione.

(akta kontroli, tom II, str. 84-175)

1.2.4. W celu weryfikacji, czy osoby biorące udział w projekcie pozostają na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, zwrócono się do Straży Granicznej o udzielenie informacji dotyczącej przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej i ukraińsko-polskiej 17 wybranych losowo osób dorosłych (21,8 % wszystkich beneficjentów dorosłych Projektu). Z danych przekazanych przez Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej wynikało, że w trakcie realizacji projektu trzy osoby opuściły teren Polski, a według stanu na 30 kwietnia 2024 r. dwie kolejne wróciły do Ukrainy, 12 osób przebywało nadal na terenie Polski.

(akta kontroli: tom I, str. 151-181; tom II, str. 17-18)

1.2.5. W trakcie realizacji Projektu nie wpłynęła do Urzędu żadna skarga na poziom, zakres lub sposób wykonywania projektu.

(akta kontroli: tom I, str. 215-217)

1.3. Badanie losów uczestników Programu oraz monitoring losu uczestników

Opis stanu
faktycznego

1.3.1. Badanie losów uczestników Projektu oraz monitoring losu uczestników, NIK przeprowadziła na próbie obejmującej 17 osób dorosłych, stanowiących 21,8% uczestników Projektu, zwracając się w o udzielenie w tej sprawie informacji do podmiotów zewnętrznych. Na podstawie danych przekazanych przez:

³⁹ Raport z oceny postępów na kursie języka polskiego dla Ukraińców w ramach projektu „Razem Możemy Więcej”, realizowanego w roku 2022 oraz w roku 2023, w gminie Milicz.

- a) Powiatowy Urząd Pracy w Miliczu – ustalono, że według stanu na 1 marca 2022 r., jak i na 30 kwietnia 2024 r., żadna z tych osób nie była zarejestrowana jako bezrobotna,
- b) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Szczecinie – stwierdzono, że przed ogłoszeniem Konkursu RMW (według stanu na 1 marca 2022 r.) żadna z osób objęta badaniem nie była zatrudniona, a według stanu na 30 kwietnia 2024 r. osiem osób posiadało zatrudnienie na terytorium Polski;
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej w Miliczu – ustalono, że żadna osoba nie korzystała z pomocy społecznej przed ogłoszeniem Konkursu RMW (według stanu na 1 marca 2022 r.), 10 osób korzystało ze świadczeń pomocy społecznej w trakcie realizacji Projektu⁴⁰, a według stanu na 30 kwietnia 2024 r. żaden z cudzoziemców objętych badaniem nie korzystał z pomocy społecznej.

(akta kontroli: tom I, str. 182-212, 300-314; tom II, str. 17-18)

1.3.2. Urząd nie posiadał informacji w zakresie dalszych losów osób, którym udzielono wsparcia. Jak wyjaśnił Burmistrz, jedynie z rozmów z uczestnikami Projektu w trakcie warsztatów czy innych zajęć wynikało, że część uczestników zamierza zostać na terenie powiatu milickiego, gdyż znalazła tu pracę, a dzieci zaaklimatyzowały się w szkołach. Natomiast część uczestników deklarowała chęć powrotu do ojczystego kraju lub poszukiwanie innego miejsca do zamieszkania.

(akta kontroli: tom I, str. 215-217)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Urząd mimo wiedzy o zmniejszającej się liczbie cudzoziemców wymagających wsparcia nie zgłosił zmiany § 2 pkt 7 Umowy, do której na podstawie Regulaminu Konkursu RMW (część VIII Realizacja Projektu, pkt 3 Zasady zmiany treści umowy) wymagane było zawarcie aneksu do Umowy. Realizator zobowiązał się objąć zadaniem liczbę cudzoziemców nie mniejszą niż 300. Już na początku 2023 r. w raporcie częściowym z wykonania zadania wskazywano na problemy ze zrekrutowaniem założonej we wniosku liczby osób, nie podjęto jednak żadnych działań w celu zmiany Umowy. Ostatecznie wsparcia udzielono 149 cudzoziemcom. Ten warunek realizacji umowy nie został wymieniony jako niewymagający pisemnego zgłoszenia MRiPS, stąd należało, ze stosownym wyprzedzeniem (nie później niż na miesiąc przed końcem realizacji finansowanego zadania), zgłosić zmianę § 2 pkt 7 Umowy i ubiegać się o zawarcie aneksu do Umowy.

Według wyjaśnień złożonych przez Inspektora ds. pozyskiwania funduszy, w każdy pierwszy wtorek miesiąca odbywały się spotkania on-line z przedstawicielami Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej i na jednym z nich poinformowało, że po zgłoszeniu zmian czy informacji o szczegółach Projektu obowiązuje tzw. „milcząca zgoda”, a Urząd zgłaszał zmniejszającą się liczbę uczestników Projektu już przed podpisaniem Umowy, więc nie złożono wniosku o aneks do Umowy. Błędnie interpretowano, że informacja złożona na etapie uzgadniania Umowy stanowi skutecznie zgłoszenie, na spotkaniach on-line również inni uczestnicy informowali o problemie ze zmniejszającą się liczbą cudzoziemców. Nie określono również sposobu liczenia osób korzystających ze wsparcia, którzy często brali udział w kilku różnych działaniach.

(akta kontroli: tom I, str. 32-88; tom II, str. 323-334, 346-349)

⁴⁰ Miesięczny zasiłek w wysokości 300,00 zł.

NIK nie zgadza się z powyższą argumentacją, gdyż z Regulaminu Konkursu RMW jasno wynikało, że zmiana liczby cudzoziemców objętych zadaniem należała do zmian warunków realizacji Umowy wymagających zawarcia aneksu, a Urząd nie podjął żadnych działań w tym kierunku, czego usprawiedliwieniem nie mogą być podobne problemy innych jednostek dotowanych w ramach Programu.

2. W raporcie końcowym z wykonania zadania wskazano nieprawidłową liczbę dorosłych, którzy poznali podstawy języka polskiego i poprawili swoją sytuację życiową. Na podstawie zweryfikowanej dokumentacji dotyczącej przebiegu dotowanych działań stwierdzono, że w kursie języka polskiego dla dorosłych faktycznie wzięło udział 59 osób, a nie jak wynikało z raportu 57 uczestników.

Burmistrz przyznał, że liczba uczestników kursu języka polskiego podana w raporcie końcowym z wykonania zadania jest błędna.

(akta kontroli: tom I, str. 77-90; tom II, str. 6, 335-342)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli dotowane zadanie zrealizowano terminowo, a jego zakres rzeczowy był co do zasady zgodny z danymi zawartymi w zaktualizowanej ofercie, Umowie i raportach z wykonania zadania. Mimo mniejszej niż planowano liczby osób korzystających ze wsparcia nie podjęto działań w celu zmiany treści Umowy w formie aneksu odnośnie do liczby cudzoziemców objętych zadaniem. Nie wykonano w pełni wszystkich działań założonych w ofercie, będącej załącznikiem do Umowy, co było jednak niezależne od Urzędu. Z takiego samego powodu nie osiągnięto też części planowanych rezultatów. Dane w raportach z wykonania zadania były co do zasady prawidłowe, oparte na rzetelnych danych, z wyjątkiem błędnie wskazanej liczby uczestników kursu języka polskiego dla dorosłych. Stosownie do przeprowadzanych przez Urząd ankiet, oczekiwania uczestników Projektu zostały spełnione.

OBSZAR

2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów

2.1. Prowadzenie ewidencji księgowej, finansowanie oraz rozliczanie kosztów

Opis stanu faktycznego

2.1.1. Umowa z MRiPS zawierała w § 7 postanowienia zobowiązujące Realizatora do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania oraz jej opisywania zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴¹ i w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

W księgach pomocniczych Urzędu wyodrębniono analityczne konta księgowe⁴², na których ewidencjonowano koszty podane w sprawozdaniach z Projektu. Spełnione były wymagania ustawy o rachunkowości dotyczące sposobu prowadzenia ewidencji księgowej, a kwoty podane w rozliczeniu Projektu były zgodne z zapisami właściwych kont analitycznych za objęty rozliczeniem okres. Wszystkie wydatki ponoszono bezgotówkowo.

Na podstawie próby obejmującej 30 dowodów księgowych na łączną kwotę 102,7 tys. zł, tj. 29,2% wszystkich wydatków związanych z realizacją Projektu

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz.120, ze zm.; dalej: ustawa o rachunkowości.

⁴² Wyodrębniono konta analityczne: 404-4-1 – konto do rozliczenia wynagrodzeń, 130-46 – rachunek bankowy, 201-2-13 – konto rozrachunków z kontrahentami, 401-16-1 – konto kosztowe.

stwierdzono, że sześć zbadanych dowodów księgowych dokumentujących wydatki na kwotę ogółem 18,8 tys. zł zostało opisanych zgodnie z przyjętą w Urzędzie polityką rachunkowości⁴³, pozostałe 24 na kwotę ogółem 83,9 tys. zł, nie spełniły tych wymagań, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

We wszystkich 30 dokumentach opis dotyczący stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej, sporządzany był zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości, ale stanowił załącznik do dowodu, a drugim załącznikiem do dowodu był opis dotyczący źródła finansowania zadania z dofinansowania (o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli: tom I, str. 428-615; tom II, str. 20-64, 176-269)

2.1.2. Na próbie opisanej w pkt 2.1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego stwierdzono, że w ramach Projektu rozliczone zostały wyłącznie koszty kwalifikowalne, w okresie ich kwalifikowalności. Nie odzyskiwano podatku VAT w ramach Projektu, wszystkie koszty wskazane w kosztorysie i rozliczeniu Projektu były kosztami brutto.

Koszty administracyjne wyniosły 30,9 tys. zł⁴⁴ i stanowiły 7,2% kwoty planowanej w ramach realizacji Projektu⁴⁵ (mieściły się więc w limicie 10% planowanych kosztów ogółem).

(akta kontroli: tom I, str. 428-615)

2.1.3. W okresie realizacji projektu, Gmina Milicz nie wykonywała zadań analogicznych do dofinansowanego z Programu. Objęte kontrolą zadanie nie było dotowane ze środków nie wykazanych w Umowie i zestawieniu kosztów. Umowa nie przewidywała wkładu własnego.

Na podstawie analizy 10 wyciągów bankowych⁴⁶ stwierdzono, że środki były wykorzystane prawidłowo. Na podstawie analizy pięciu wydatków, dla których możliwe było ustalenie cen rynkowych stwierdzono, że w okresie realizacji zadania wydatki realizowane były celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie⁴⁷.

(akta kontroli: tom I, str. 226-279, 343-360, 538-549)

Niewykorzystane środki zostały zwrócone⁴⁸ zgodnie z terminem określonym w Umowie na poszczególne lata, tj. odpowiednio do 30 stycznia 2023 r. i 30 stycznia 2024 r. Wyodrębniony rachunek do obsługi projektu był nieoprocentowany. Podczas realizacji zadania nie uzyskano przychodów z odsetek bankowych.

⁴³ Zarządzenie nr 773/2013 Burmistrza Gminy Milicz z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia Zasad (polityki) rachunkowości dla Budżetu Gminy Milicz i Urzędu Miejskiego w Miliczu, ze zm.

⁴⁴ W tym: w 2022 r. – 4,0 tys. zł, a w 2023 r. – 26,9 tys. zł.

⁴⁵ Wynoszącej 426,9 tys. zł.

⁴⁶ Dobranych w sposób losowy na kwotę łączną 54,1 tys. zł: wynikających z następujących dowodów księgowych: [1] faktura nr 2023/12/33 z 28 grudnia 2023 r. na kwotę 2,1 tys. zł, [2] faktura nr 31/12/2023 z 9 grudnia 2023 r. na kwotę 2,3 tys. zł, [3] nota księgowa nr NkW-SP 2/000048/12/2023 z 6 grudnia 2023 r. na kwotę 11,0 tys. zł, [4] nota księgowa nr NkW-SP 2/000045/11/2023 z 15 listopada 2023 r. na kwotę 11,0 tys. zł, [5] faktura nr 33/10/2023 z 30 października 2023 r. na kwotę 2,1 tys. zł, [6] faktura nr 25/10/2023/MARK z 26 października 2023 r. i proforma nr PD/166/2023/MARK z 23 października 2023 r. na kwotę 2,2 tys. zł, [7] faktura nr 1819/2023 z 22 sierpnia 2023 r. na kwotę 2,2 tys. zł, [8] faktura nr S607/F00458/11/2022 z 3 listopada 2022 r. na kwotę 7,1 tys. zł, [9] faktura nr FSL-325/11/2022/RZA z 10 listopada 2022 r. na kwotę 6,7 tys. zł, [10] faktura nr 2022/12/19 z 12 grudnia 2022 r. na kwotę 7,4 tys. zł.

⁴⁷ Obejmujących następujące wydatki: [1] drukarka Laserowa HP LASERJET M209DWE, poniesiony koszt: 0,7 tys. zł, [2] niszczarka OMEGA ONP506C (44436), poniesiony koszt: 0,2 tys. zł, [3] notebook Lenovo IP3 15ALC682KU018FPB R5-5500U 8 GB 512 GB INT 15.6 W11, poniesiony koszt: 2,2 tys. zł, [4] projektor EPSON EB-982W, poniesiony koszt: 3,9 tys. zł, [5] transport Milicz-Karpacz-Milicz, poniesiony koszt: 2,2 tys. zł. Dokonanie tych wydatków poprzedzone było przeprowadzoną przez Urząd analizą cen rynkowych.

⁴⁸ W dniu 20 stycznia 2023 r. w wysokości 69,0 tys. zł oraz 28 grudnia 2023 r. w wysokości 2,5 tys. zł.

2.1.4. Raporty częściowy i końcowy z wykonania zadania przekazano w wymaganym Umową terminie⁴⁹, tj. odpowiednio do 30 stycznia 2023 r. oraz 30 stycznia 2024 r. Sporządzono je na odpowiednich wzorach i zostały zaakceptowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (częściowy) oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (końcowy), odpowiednio: 2 lutego 2023 r. i 21 czerwca 2024 r.

(akta kontroli: tom I, str. 58-90, 149-150)

2.2. Realizacja obowiązków informacyjnych

Opis stanu
faktycznego

Plakat informacyjny zawierający dane oraz układ graficzny zgodny z wytycznymi zamieszczonymi na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁵⁰ został umieszczony w Urzędzie. Informację o Projekcie zamieszczono również na stronie internetowej Urzędu⁵¹, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych⁵².

Obowiązek informowania o Projekcie i ofercie wsparcia w ramach realizacji Programu był realizowany przez Gminę Milicz w kontrolowanym okresie. W dniu 16 listopada 2022 r. Urząd zamieścił ogłoszenie w lokalnej prasie⁵³ w języku ukraińskim. Ogłoszenie zawierało podstawowe informacje o Projekcie, jego celu, gdzie znaleźć pomoc, z kim się kontaktować oraz co należy zrobić aby zgłosić chęć udziału w Projekcie, również informację o zaplanowanym spotkaniu informacyjnym dla zainteresowanych. W spotkaniu tym jako tłumacz polsko-ukraiński wziął udział zatrudniony w ramach Projektu asystent integracyjny, który koordynował pracę Milickiego Centrum Wsparcia.

Ponadto Urząd opracował treść oraz formę graficzną plakatu informacyjnego o Projekcie, z podstawowymi danymi w języku ukraińskim. Jak wyjaśnił Burmistrz, wydruk oraz dystrybucja plakatów nie spowodowały poniesienia kosztów, gdyż zadanie to zostało wykonane pracą własną i zasobami Urzędu.

Na materiałach informacyjno-promocyjnych i dokumentacji z realizacji Projektu (regulamin uczestnictwa, formularz zgłoszenia, listy obecności, ankiety, porozumienie) umieszczono logo Projektu oraz informację o źródle finansowania. Na jego zakończenie Gmina Milicz zamieściła⁵⁴ ogłoszenie w prasie lokalnej, zawierające informacje o zrealizowanym Projekcie. Łączny koszt ogłoszeń prasowych wyniósł 1,2 tys. zł, był to łączny koszt upowszechniania wiedzy o ofercie (działanie 1.3.4).

(akta kontroli: tom I, str. 126-148; tom II, str. 66-69)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Badanie próby dokumentów księgowych wykazało, że 24 dowody dokumentujące wydatki (80% próby) w wysokości ogółem 83,9 tys. zł, zostały opisane niezgodnie z przyjętą w Urzędzie polityką rachunkowości, gdyż dokonano tego na załącznikach. Przy czym na dokumentach źródłowych nie zamieszczono informacji, że posiadają one załączniki w formie opisu. Zgodnie z zasadą wynikającą z § 7 załącznika

⁴⁹ Raport częściowy 23 stycznia 2023 r., a raport końcowy 30 stycznia 2024 r.

⁵⁰ Pod adresem: <https://www.gov.pl/web/premier/promocja> (dostęp: 29 lipca 2024 r.).

⁵¹ Pod adresem: <http://milicz.pl/razem-mozemy-wiecej-2/> (dostęp: 29 lipca 2024 r.).

⁵² Dz. U. poz. 953, ze zm.

⁵³ „Głos Milicza” z 16 listopada 2022 r., nr 46 (1351).

⁵⁴ „Głos Milicza” z 20 grudnia 2023 r., nr 51 (1408).

nr 7 obowiązującej w Urzędzie polityki rachunkowości, opis dokumentów księgowych, których format nie pozwala na zamieszczenie pełnej treści, może być dokonywany na odrębnej kartce papieru, stanowiącej załącznik do dokumentu. Jednakże ww. 24 dokumenty księgowe nie zostały opisane w sposób trwały na odwrocie dokumentu, pomimo że ich format na to pozwalał.

Burmistrz wyjaśnił, że zgodnie z polityką rachunkowości do opisu dokumentu księgowego w Urzędzie stosuje się wzory pieczęci, co uniemożliwia ich zamieszczenie na odwrocie dokumentu księgowego, stąd konieczność zamieszczenia ich wraz z opisem merytorycznym na odrębnej kartce papieru. Z czasem zrezygnowano ze stosowania tradycyjnych pieczęci ze względu na trudności w ich czytelnym naniesieniu na odwrotych dokumentów księgowych i zaczęto nadrukowywać, zgodnie z obowiązującym wzorem opisy na odwrotach dowodów księgowych. Zdaniem Burmistrza stosowanie tej metody ma swoje ograniczenia i nie zawsze papier, na którym wystawiony został dokument księgowy pozwala na dokonanie na nim nadruku, wtedy nadruk wzorów obu pieczęci dokonywany jest na odrębnej kartce.

NIK nie podziela tej argumentacji, bowiem wszystkie poddane badaniu 24 dowody księgowe pozwalały na dokonanie odpowiedniego nadruku na ich odwrocie. Burmistrz poinformował, iż niezwłocznie na dokumentach księgowych zostanie wzmiankowane, że posiadają załączniki.

(akta kontroli: tom I, str. 428-615; tom II, str. 1-3, 15-16, 19-64, 176-269)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę zasad wykorzystania środków przeznaczonych na realizację zadania.

Koszty podane w rozliczeniach projektu wynikały z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej. Spełnione zostały wymagania ustawy o rachunkowości dotyczące sposobu prowadzenia ewidencji księgowej. Prawidłowo rozliczano koszty dotowanych zadań i zaliczano do nich wyłącznie te, które się do tego kwalifikowały i w okresie ich kwalifikowalności. Wydatków dokonywano w kwotach nie odbiegających od cen rynkowych. Projekt został terminowo rozliczony, a niewykorzystane środki zostały bez opóźnień zwrócone. Niemniej 24 z 30 zbadanych dowodów księgowych nie zostało opisanych w sposób zgodny z przyjętą w Urzędzie polityką rachunkowości. Prawidłowo wywiązano się z obowiązków informacyjnych.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, które nie wpływają na rozliczenie Projektu, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, 9 września 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

Kontrolerzy
Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

.....
podpis

Marta Okrasa
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis